Mariestads kommun

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Enhet Hertig Karls förskola

Läsår 2026/2027

Antagen 2026-10-05

Mariestads kommun

Typ av styrdokument:	Plan
Beslutsinstans:	Rektor Hertig Karls förskola
Datum för antagande:	2026-10-05
Diarienummer:	
Dokumentet gäller för:	Hertig Karls förskola
Giltighetstid:	Läsåret 2026-2027
Tidpunkt för aktualisering:	(HT) 2026
Dokumentansvarig:	Rektor Monika Olsson

Strategi
Översiktligt dokument som beskriver vägval och långsiktiga mål samt utgör grund för prioritering.

Program
Mellanform av strategi och plan. Uttrycker värdegrund och beskriver önskvärd utveckling samt vilka metoder som ska användas.

Plan
Är en instruktion som ger direktiv och beskriver konkreta mål och åtgärder.

Policy
Är kortfattad och uttrycker värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning.

Riktlinje
Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande genom att ge konkret stöd och ange ramar för handlingsutrymme.

Regel
Anger absoluta normer för medarbetarnas och verksamheternas agerande. Är tydliga och tillåter inte tolkningsutrymme

Rutin eller tillämpningsanvisning
Detaljerad instruktion för hur en viss fråga ska hanteras. Innehåller handfasta råd och praktiska rekommendationer. Behandlar hur-frågor.

Mariestads kommun

Innehåll

Plan mot diskriminering och kränkande behandling Enhet Hertig Karls förskola 1

1. Inledning 5

1.1. Syfte 6

1.2. Ansvar 6

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan. 6

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår 6

2.2. Kränkningsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier 6

3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår 12

3.1 Metod/kartläggning 12

3.2 Kränkande behandling 12

3.3 Sexuella trakasserier 13

3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier 13

3.5 Planerade åtgärder för läsåret 15

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet) 17

4.1 Barns/elevers delaktighet 18

4.2 Medarbetares delaktighet 18

Rektor har upprättat planen utifrån samtal med pedagogerna och diskussioner i arbetslagen och på APT. Alla medarbetare har tagit del av färdig plan och redigering har skett innan fastställande av planen. Kost- och lokalvårdspersonal är delaktiga i förskolans arbete bland annat på kost- och städråd. 18

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet 18

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling 18

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever 18

5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev 19

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev 20

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling 21

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev 22
5.6 När verksamheten diskriminerar barn/elev 22

6. Referenser 22

7. Bilagor 23
7.1 Definitioner 23
7.2 Lagstiftning och styrdokument 25
7.3 Anmälningsskyldighet 26

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1–3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Hertig Karls förskolas plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevers lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevers trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder på förskolan	**Åtgärd uppfylld Ja/Nej**
Fortsätta med arbetet kring skapa trygga miljöer med närvarande pedagoger för att motverka diskriminering och kränkande behandling.	Ja
Eftersom vi kommer att vara tillsammans en längre stund på morgonen (fram till frukost) behöver vi ha en tydlig organisation kring hur vi fördelar oss.	Ja
Trygghetsvandring utomhus	

2.2. Kränkningsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Två kränkningsanmälningar har inkommit. Det har varit av verbala kränkningar och ska ha skett på en avdelning på förskolan.

Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkningsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

- Varför ser det ut som det gör? Under läsåret har vi arbetat målmedvetet med att skapa trygghet i barngruppen, stärka relationer och utveckla våra lärmiljöer, med särskilt fokus på utevistelsen. Vi har tidigt uppmärksammat att flera barn behövt extra stöd i lek, samspel och i sina relationer till andra barn. Särskilt vid övergångar har vi sett tendenser till konkurrens, vilket lett till att vi organiserat verksamheten på nya sätt. Genom att dela barngruppen i mindre projektgrupper har vi skapat lugnare sammanhang där varje barn blivit sett, bekräftat och fått undervisning anpassad efter sin proximala utvecklingszon. Under förmiddagsaktiviteterna har två pedagoger ofta arbetat tillsammans i samma grupp, vilket skapat goda förutsättningar för att stötta barnens lek, språk och sociala utveckling. För att kunna genomföra trygga aktiviteter utomhus har vi behövt samarbeta i huset. För att behålla en lugn miljö har vi ibland begränsat tillgången till vissa delar av gården, vilket gjort det lättare att fånga upp barnen och skapa fokus. Utomhus har barnen varit aktiva, spridit ut sig över gården och ofta haft en tydlig plan för sin lek redan innan utevistelsen. Flera barn har sökt sig till äldre barn, vilket öppnat för nya relationer och utvecklat samspel. Pedagogerna har medvetet spridit ut sig på gården för att skapa överblick och kunna stötta leken där det behövts. Vi har arbetat tematiskt i utemiljön. Utevistelsen har också varit en plats för spontana samtal, språkstöd och TAKK. Återkommande rutiner har skapat igenkänning och trygghet. Gemensamma aktiviteter över avdelningsgränserna – exempelvis dans på onsdagar, alla hjärtans dag, äggjakt, aktivitetsdagar och firanden – har stärkt barnens känsla av tillhörighet och gett dem möjlighet att skapa relationer med fler barn och pedagoger. En utmaning under perioden har varit att hinna följa upp och dokumentera varje barns individuella utveckling i tillräcklig omfattning, trots att vi sett tydliga framsteg i gruppen.

- Har vi nått målet?

  Ja. Vi ser att barnen utvecklat trygghet både i gruppen och i relation till pedagogerna. Utemiljön har blivit en stabil och trygg bas där barnen vågar utforska, prova nytt och delta i lek tillsammans med andra. Barnen: visar glädje, nyfikenhet och samspel använder språk och TAKK i kommunikationen är mer harmoniska och lugna efter utevistelsen

Hur uppnåddes målet?

Vi har uppnått målet genom att: Arbeta i mindre grupper som skapat lugnare sammanhang, bättre överblick och större möjlighet att möta varje barn utifrån deras behov. Vara närvarande pedagoger som suttit på golvet, deltagit i leken, tolkat barnens signaler och guidat samspelet. Skapa tydliga rutiner och struktur som gett igenkänning, trygghet och förutsägbarhet i vardagen. Använda utemiljön som trygg och lärorik arena där barnen fått utforska, röra sig fritt och delta i gemensamma aktiviteter som dans, temaarbeten och naturutforskande. Följa barnens intressen såsom snö, is, Pippi, luft och vårtecken, vilket skapat motivation och meningsfulla sammanhang. Arbeta långsamt och upprepande så att barnen fått tid att våga, prova och lyckas i sin egen takt. Ge barnen ansvar genom att låta dem leta, upptäcka, bära, samla och visa – vilket stärkt både självkänsla och gruppkänsla. Använda naturmaterial som trygg rekvisita såsom snö, pinnar, is, vatten och vind för att skapa lekfulla och trygga utforskande situationer. Skapa gemensamma upplevelser som bundit gruppen samman, exempelvis dans, temadagar, äggjakt, aktivitetsdagar och firanden. Arbeta aktivt med känslor genom att bekräfta, sätta ord på och stötta barnens emotionella uttryck. Anpassa miljöerna inomhus för att skapa lugn, minska konflikter och ge barnen bättre förutsättningar att lyckas i leken. Samarbeta mellan avdelningar vilket gett barnen fler trygga vuxna och fler sociala sammanhang. Öka personaltätheten i aktiviteter så att barnen fått mer stöd i lek, relationer och övergångar.

Varför blev det som det blev?

Målet uppnåddes tack vare att vi: Arbetade gemensamt med trygghet och relationer och hade ett tydligt fokus i hela arbetslaget. Organiserade verksamheten i mindre grupper med tydliga roller, vilket gav bättre överblick och mer stöd till varje barn. Var lyhörda, flexibla och närvarande pedagoger som aktivt stöttade barnens lek, känslor och samspel. Använde utemiljön som en trygg och lugnande arena där större ytor minskade konflikter och ökade barnens välbefinnande. Lät barnens intressen styra undervisningen (snö, is, Pippi, luft, vårtecken), vilket skapade motivation och meningsfulla aktiviteter. Skapade gemensamma upplevelser som stärkte gruppkänslan och relationerna. Samtidigt påverkades resultatet av flera faktorer: Många barn hade stora behov av vuxenstöd i lek och samspel, särskilt utomhus där strukturen är friare. Nya introduktioner förändrade gruppens dynamik och krävde mycket tid, närvaro och känslomässigt stöd. Barnens unga ålder gjorde att de behövde mycket fysisk närhet,

guidning och hjälp i övergångar. Tryggheten var starkt knuten till ordinarie pedagoger vilket gjorde lämningar till andra pedagoger svårare och påverkade starten på dagen. Miljön på stora gården var svår att överblicka vilket gjorde det svårt att vara nära alla barn samtidigt. När pedagognärvaron minskade uppstod fler konflikter och exkludering i leken.

Sammanfattningsvis blev resultatet som det blev eftersom: Vi hade en tydlig och gemensam strategi för trygghet. Vi anpassade organisationen efter barnens behov. Vi arbetade närvarande och relationsskapande. Barnens ålder, behov och anknytning påverkade hur stabil gruppen kunde vara. Miljön och personalförutsättningarna skapade både möjligheter och utmaningar. Det positiva utfallet visar att våra arbetssätt fungerar – men också att trygghetsarbetet behöver fortsätta för att omfatta hela arbetslaget och alla situationer under dagen. Vilka val har vi gjort och varför? Våra viktigaste val och varför vi gjorde dem Att dela barngruppen i mindre grupper – för att skapa lugnare sammanhang, minska intryck och ge varje barn mer utrymme, stöd och möjlighet till individanpassning. Att arbeta två pedagoger tillsammans i aktiviteter – för att kunna stötta lek, språk och relationer mer aktivt och förebygga konflikter. Att prioritera introduktioner och relationsskapande – eftersom trygg anknytning är grunden för allt lärande, särskilt för nyintroducerade ettåringar. Att vara närvarande i leken – för att guida samspelet, tolka barnens signaler och skapa inkluderande lek där fler barn lyckas. Att arbeta aktivt med känslor och språk – för att ge barnen verktyg att förstå sig själva och andra, hantera konflikter och utveckla sin kommunikation. Att använda tydliga rutiner och ramar – för att minska stress, skapa förutsägbarhet och hjälpa barnen att veta vad som förväntas. Att begränsa vissa rum inomhus – för att skapa lugnare miljöer, bättre överblick och mer fokuserad lek. Att prioritera utevistelsen – eftersom barnen är tryggare, gladare och mer harmoniska ute, och utemiljön erbjuder större ytor, färre konflikter och rika möjligheter till utforskande. Att arbeta tematiskt även utomhus – för att skapa igenkänning, sammanhang och meningsfullt lärande (t.ex. Pippi, snö, is, luft, vårtecken). Att använda naturmaterial i undervisningen – för att göra lärandet konkret, sensoriskt och tillgängligt för alla barn. Att följa barnens tempo och intressen – eftersom vissa barn behöver iaktta först medan andra provar direkt, och motivationen ökar när undervisningen utgår från barnens nyfikenhet. Att förändra gruppkonstellationer utifrån behov – för att skapa bättre förutsättningar för lek, trygghet och relationer. Att ibland lämna gården – för att erbjuda nya miljöer där barnen kunde leka mer ostört och hitta nya sätt att samspela. Att använda valtavlan som stöd – för

att skapa tydlighet, delaktighet och trygghet i olika gruppindelningar. Att erbjuda gemensamma aktiviteter över avdelningar – för att stärka relationer, skapa tillhörighet och ge barnen fler trygga vuxna. Att dokumentera utomhusaktiviteter – för att synliggöra lärandet och göra barnens utforskande meningsfullt och återkopplingsbart. Att integrera TAKK även utomhus – för att stärka kommunikationen och inkludera fler barn i samspelet.

Mönster – likheter och skillnader

Likheter Barnen är generellt trygga både inne och ute och söker sig spontant till varandra i lek. De utvecklar relationer genom lek och använder både språk och TAKK aktivt i samspelet. Barnen är mer avslappnade utomhus där större ytor minskar konflikter och skapar lugn. De återkommer till samma platser och aktiviteter vilket visar trygghet i rutiner och miljöer. Intresset för natur, djur och konkreta material är starkt både inne och ute, och naturmaterial gör lärandet begripligt och meningsfullt. Lek fungerar bäst i mindre grupper där pedagogerna är aktiva och stöttande. Gemensamma teman och aktiviteter ökar inkludering och stärker gruppkänslan. Tryggheten ökar när pedagogerna är nära och miljön är tydligt förberedd och avgränsad.

Skillnader Yngre barn behöver mer närhet och stöd särskilt i utemiljön och i övergångar mellan inne och ute. Äldre barn tar fler initiativ i lek och samspel och rör sig mer självständigt över stora ytor. Vissa barn behöver mycket vuxenstöd i relationer och lek, medan andra klarar sig mer självständigt. Konflikter minskar utomhus men kan öka i trånga eller otydliga miljöer inomhus. Utemiljön gynnar motoriskt starka barn medan andra behöver mer guidning för att känna sig trygga. Engagemanget i lek varierar beroende på gruppkonstellation och vilka barn som är närvarande. Introduktioner påverkar tryggheten och kan skapa perioder av oro eller förändrad dynamik. Barn som är starkt knutna till ordinarie pedagoger blir mer otrygga vid lämningar till andra vuxna. Stora ytor kan vara utmanande för barn som behöver mer stöd, vilket gör dem mer utsatta på gården.

Framgångsfaktorer – vad tar vi med oss?

Detta tar vi med oss vidare, Närvarande och lyhörda pedagoger Pedagogernas aktiva deltagande i leken, deras lyhördhet och förmåga att tolka barnens signaler har varit avgörande för trygghet och samspel. Arbete i mindre grupper Små grupper har skapat lugn, minskat konflikter och gjort det möjligt att individanpassa

undervisningen. Tydlig struktur och återkommande rutiner Förutsägbarhet har gett trygghet, särskilt för de yngsta barnen och för barn som behöver extra stöd i övergångar. Tillgängliga och inspirerande miljöer Både inne- och utemiljöerna har varit genomtänkta, avgränsade och anpassade efter barnens behov, vilket skapat fokus och lekro. Utemiljön som trygg bas Större ytor, färre begränsningar och naturmaterial har gjort barnen mer harmoniska, nyfikna och modiga. Långsamhetspedagogik Att ge barnen tid att våga, prova och lyckas har skapat trygghet och stärkt deras självständighet. TAKK som stöd i kommunikationen TAKK har varit ett viktigt verktyg för att inkludera fler barn i samspelet, även utomhus. Naturmaterial och konkreta aktiviteter Naturen har gjort lärandet konkret, begripligt och meningsfullt. Projekt som Pippi, snö, is och luft blev mer levande ute. Gemensamma aktiviteter som skapar samhörighet Planerade och spontana aktiviteter över avdelningar har stärkt relationer och gett barnen fler trygga vuxna. Tydlig organisation för pedagogerna Genomtänkta roller, uppdelning på gården och möjlighet att ”landa på golvet” har gjort att pedagogerna kunnat vara närvarande där det behövts. Dokumentation av barnens utforskande Dokumentationen har stärkt barnens minne, delaktighet och förståelse för sitt eget lärande. Flexibilitet i miljö och organisation Utvecklingsområden framåt Utveckla utemiljön som lärmiljö Vi vill skapa fler tydliga mötesplatser, mer strukturerade aktiviteter och rikare material som stödjer språk, kommunikation och samspel. Fördjupa arbetet med smågrupper Vi behöver fortsätta utveckla genomtänkta gruppindelningar över hela dagen och anpassa grupperna efter barnens behov och mognad. Ge äldre barn mer utmaningar Vi vill erbjuda mer avancerade aktiviteter, ansvar och utforskande även utomhus för att möta deras utvecklingsnivå. Fördjupa pedagogernas roll som medforskande och språkstödjande Vi vill arbeta ännu mer aktivt med språk, TAKK, turtagning och guidning i leken – särskilt i utemiljön. Utveckla tydligare strukturer i utemiljön Vissa aktiviteter behöver mer förutsägbarhet och tydlighet för att minska konflikter och skapa trygghet. Stärka sociala normer i leken Vi vill fortsätta arbeta med turtagning, inkludering och att bjuda in andra barn i leken. Utveckla arbetet med övergångar Särskilt morgon, påklädning och övergången mellan inne och ute behöver bli mer förutsägbara och lugna. Stärka barns förmåga till samspel och relationer Vi behöver göra riktade observationer och anpassningar för barn som behöver extra stöd i sociala situationer. Förbättra rutiner för dokumentation Vi vill skapa en mer hållbar struktur för att följa upp varje barns individuella utveckling. Utveckla inkluderande lek och gemensamma aktiviteter Vi vill fortsätta skapa aktiviteter som stärker

relationer både inom och mellan avdelningar. Utveckla lärmiljöerna på lilla gården Vi behöver skapa bättre överblick, tryggare zoner och mer tillgängliga material. Skapa tydligare organisation vid färre pedagoger Särskilt morgon och eftermiddag behöver en tydligare struktur för att skapa trygghet i större grupper. Fördjupa arbetet med normer och värden Vi vill arbeta mer förebyggande mot diskriminering och kränkningar genom närvaro, språk och bemötande. Stärka tryggheten med fler pedagoger än de ordinarie Barnen behöver fler återkommande möten och smågruppsstunder med andra pedagoger för att bredda sin trygghetsbas. Utveckla anpassningar i vardagen Vi behöver fortsätta arbeta med material, struktur och bemötande för att möta en grupp där många barn behöver stöd samtidigt. Utveckla de inre miljöerna Mer avgränsade, tillgängliga och självständighetsfrämjande miljöer kan minska konflikter och öka tryggheten. Stärka barnens tidiga sociala förmågor

3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår

3.1 Metod/kartläggning

Genom diskussioner i arbetslaget och genom att samtala och lyssna in barnen samt genom att analysera föregående års plan kan vi se vilka risker och hinder som kan förekomma i utbildningen.

3.2 Kränkande behandling

Risker och hinder för kränkande behandling Undersök om det finns risker för kränkande behandling	**Analys av de orsaker till de risker och hinder för kränkande behandling som upptäcks** Här skrivs analys av de orsaker till risker och hinder som har upptäckts.

Kränkande behandling *När barn pratar annat språk än svenska med varandra. Barnen går undan i miljöerna, och kränkningar kan ske.*	Det finns risk att vi missar kränkningar mellan barn som pratar ett annat språk för att vi inte förstår och vet vad de säger. Om pedagoger inte sprider ut sig i alla miljöer finns risk att vi inte upptäcker och kan förhindra kränkande behandling, då barnen rör sig över stora ytor. När barnen går undan ser pedagogerna inte vad som sker i situationen, såvida vi inte är utspridda eller har uppsikt över vad som sker, ex när barn som har svårt att acceptera andras olikheter utsätter de barnen för kränkningar.

3.3 Sexuella trakasserier

Risker och hinder för sexuella trakasserier Undersök om det finns risker för, sexuella trakasserier	**Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks** Här skrivs analys av de orsaker till risker och hinder som har upptäckts
Sexuella trakasserier *Det finns risk för sexuella trakasserier eftersom barnen har möjlighet att gå undan i våra miljöer.*	Barnen ska ha möjlighet att kunna gå undan och få leka i fred, som en del av barnens utveckling. Barnen får Sida 9 (21) dock aldrig vara riktigt i fred, då vi pedagoger kan se leken genom fönster på dörren, och att dörrar inte får vara helt stängda. Vi pedagoger måste vara närvarande, härvarande och hörvarande för att förhindra sexuella trakasserier.

3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier

Risker och hinder för diskriminering och trakasserier Undersök om det finns risker för diskriminering och trakasserier eller repressalier samt om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten.	**Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks** Här skrivs analys av de orsaker till risker och hinder som har upptäckts.

Kön Barn kan känna att de blir olika bemötta beroende på kön.	Samhällets gamla normer påverkar oss och vi kan omedvetet bemöta barnen fel då vi säger ”kom alla tjejer”, ”hej på er killar” etc. Det är lätt att falla in i bemötande som ”vilka fina skor” eller ”vilken cool tröja”.
Könsöverskridande identitet eller uttryck Barn som lever i familjekonstellation med könsöverskridande identiteter kan känna sig annorlunda. Barn som upplever att de är födda i fel kropp kan vara i riskzonen för att känna sig kränkta av både vuxna och barn.	Om barn inte kan uttrycka sina känslor kan vi vuxna benämna dem med fel kön. Då det inte finns någon med uttalad könsöverskridande identitet eller uttryck på förskolan kan barn känna att de saknar någon att identifiera sig med eller sätta ord på det de känner.
Etnisk tillhörighet Barn kan känna att de blir olika bemötta utifrån sin etniska tillhörighet.	Om vi pedagoger inte har ett öppet och accepterande förhållningssätt om alla människors lika värde, och inte aktivt arbetar med värdegrunden med barnen, finns risken för kränkning.
Religion eller annan trosuppfattning På grund av religion firar flera familjer andra högtider än traditionellt svenska högtider. Vi kan omedvetet kränka familjer genom vår vilja att uppmärksamma olika högtider.	Om vi pedagoger inte har kunskap om olika religioner och traditioner, finns risk att kränkningar sker.
Funktionsnedsättning Barn med funktionsvariationer kan lätt bli utanför eftersom de inte kan delta på samma villkor som andra barn. Barn med funktionsvariationer kan ha svårt att förstå sociala sammanhang och regler, lekregler och turtagning.	Barnen behöver hjälp och stöd för att kunna ingå i alla sammanhang. Andra kan behöva stöd i lekkoder, spelregler och turtagning. Anpassningar i den fysiska miljön kan behövas för att alla barn ska få tillgång till alla miljöer och aktiviteter på förskolan.
Sexuell läggning Vi har inte identifierat någon risk.	Barn i förskoleålder uttrycker sällan sin sexuella identitet.

Ålder Barn blir benämnda och kategoriserade som stora eller små utifrån sin ålder.	Om vi fokuserar på barnets ålder i stället för utvecklingsnivå, och erbjuder aktiviteter, lärmiljöer och material utifrån ålder uppstår risken för diskriminering.

3.5 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder på förskolan	**När påbörjas/genomförs åtgärden?**	**Hur?**	**Ansvarig**
Vi ska utveckla en trygg, inkluderande och språkutvecklande lärmiljö där barnen får möjlighet att utveckla empati, ansvar, samspel och respekt för varandra.		Genom tydliga strukturer, genomtänkta smågrupper och ett aktivt närvarande pedagogiskt förhållningssätt ska vi stärka barnens sociala förmågor och skapa en verksamhet där alla barn känner sig delaktiga, sedda och värdefulla. **Stärka barns sociala förmågor** Vi arbetar med turtagning, inkludering, att bjuda in andra i leken och att hantera konflikter – i linje med Lpfö:s mål om empati, hänsyn och samarbete. **Fördjupa arbetet i smågrupper** Genomtänkta gruppindelningar skapar trygghet, delaktighet och möjlighet att möta varje barn utifrån behov och mognad.	

		Stärka pedagogernas roll som närvarande, språkstödjande och medforskande Genom aktivt språkstöd, TAKK, guidning och relationsskapande arbete stärker vi barnens kommunikation och delaktighet. **Ge äldre barn fler utmaningar** Att erbjuda ansvar och mer avancerade aktiviteter stödjer barns självständighet och inflytande – centralt i Lpfö:s demokratiuppdrag. **Utveckla tydliga strukturer och förutsägbarhet** Trygga rutiner och tydliga miljöer minskar konflikter och stärker barnens känsla av sammanhang. **Utveckla övergångar** Lugnare och mer förutsägbara övergångar skapar trygghet och stödjer barnens självreglering. **Utveckla anpassningar i vardagen** Vi möter barn med olika behov genom material, struktur och bemötande – i linje med Lpfö:s krav på likvärdighet och tillgänglighet. **Stärka tryggheten genom fler återkommande pedagogmöten** Fler relationer och fler trygga vuxna breddar barnens trygghetsbas.	

		Fördjupa arbetet med normer och värden Vi arbetar förebyggande mot diskriminering och kränkningar genom språk, närvaro och bemötande. **Förbättra dokumentationsrutiner** En hållbar struktur för uppföljning säkerställer att varje barn får det stöd och de utmaningar som behövs. **Utveckla de inre lärmiljöerna** Mer avgränsade, tillgängliga och självständighetsfrämjande miljöer stärker trygghet och socialt samspel.	
Planerade förebyggande åtgärder på förskolan	**När påbörjas/genomförs åtgärden?**	**Hur?**	**Ansvarig**

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

4.1 Barns/elevers delaktighet

I det dagliga samtalet och i arbetet med barnen framgår barnens upplevelser och uppfattningar om vad som är rätt och fel. Vi är förebilder och medvetandegör dem om konsekvenserna av hur vi förhåller oss mot varandra.

4.2 Medarbetares delaktighet

Rektor har upprättat planen utifrån samtal med pedagogerna och diskussioner i arbetslagen och på APT. Alla medarbetare har tagit del av färdig plan och redigering har skett innan fastställande av planen. Kost- och lokalvårdspersonal är delaktiga i förskolans arbete bland annat på kost- och städråd.

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

I framtagandet av planen tar pedagogerna med de synpunkter som framkommit vid introduktion, vid utvecklingssamtal och vid vardagliga möten. När planen är antagen av förskolan och finns att läsa på Mariestads kommun/Hertig Karls förskolas hemsida

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever

Upptäckt/information av/om konflikt

Steg	**Åtgärd**	**Ansvarig**
1.	Ingrip om behövligt.	All personal

2.	Meddela barnens/elevers mentorer.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda barn/elever	Mentor/pedagog
4.	Bestäm tid för uppföljning (ca en vecka senare).	Mentor/pedagog
5.	Dokumentera händelsen	Mentor/pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn/elever. Berätta om händelsen och hur förskolan/skolan/fritidshemmet hanterat det samt dokumentera samtalet.	Mentor/pedagog

5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev

Upptäckt/information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	**Åtgärd**	**Ansvarig**
1.	Anmäl kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier till rektor via länk på Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”	All personal
2.	Informerar berörda barns/elevers pedagoger/mentorer.	All personal
3.	Informera berörda barns/elevers vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att förskolan/skolan kommer att utreda kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna	Pedagog/mentor
4.	Utredning påbörjas	Rektor
5.	Barnen/Eleverna hålls under uppsikt under utredningstiden.	Pedagog/mentor/arbetslag

6.	Samtal med berörda barn/elever om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna (utifrån mognad)	Pedagog/mentor
7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar.	Rektor
8.	Samtal med berörda barn/elevers vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Rektor
9.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
10.	Om kränkning/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
11.	Om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter.	Rektor

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Upptäckt/information av/om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	**Åtgärd**	**Ansvarig**
1.	Barn/elev/personal meddelar rektor eller annan personal att elev blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	All personal
2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna/sexuella trakasserierna och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas	Rektor

4.	Samtal med berört barn (utifrån mognad) /elev och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna/sexuella trakasserierna	Rektor
5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor
7.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör kontaktas respektive avdelningschef.	Rektor

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/information av/om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	**Åtgärd**
A. Elev utsätter annan elev för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera mentor
B. Personal utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor

C. Verksamheten[1] utsätter barn/elev för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera respektive avdelningschef.

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Informera respektive avdelningschef.

5.6 När verksamheten[2] diskriminerar barn/elev

Informera respektive avdelningschef.

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

[1],[2] Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

[2],[2] Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet
När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:
- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering
Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering
Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande
Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande
Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Indirekt diskriminering
Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling
Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasseri. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:
- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier
Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier
Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund
Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.
Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)
AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken
Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention
Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling
Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:
- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen
Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden
Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska prägla verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling
Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten
Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet. Service, support och stöd i arbetet/Självservice, blanketter och mallar/Självservice och blanketter/Utbildningsförvaltningens blanketter/Barn som far illa